

TAČKA OSLOMCA KAO POČETAK UMETNIČKOG PROCESA U SKULPTURAMA DANICE BIĆANIĆ

XX vek, avangardne prakse, subjektivni doživljaj stvarnosti... doneli su drugačiji pristup likovnosti, oblikovanju materijala, nov odnos prema galerijskom prostoru i umetnosti uopšte. Radikalne promene reflektovale su se i u vajarstvu. Ako je, kao što je zabeležio Miško Šuvaković, tradicionalna skulptura bila umeće i tehnika pravljenja objekata, a moderna skulptura, koja koncipira pojam „jezika skulpture“, neka vrsta stručnog umeća (veštine) i znanja (poznavanja istorije i teorije) o skulpturi kao umetnosti,¹ onda novosadska vajarica Danica Bićanić na najbolji način spaja ta dva pristupa. Stvarajući objekte, ona otvara polje za dijalog sa publikom, postavljaajući iznova pitanja o *Tački* početka, kroz vlastiti kreativni izraz. Umetnica doživljava umetnost kao proces, hepening, fluksus, ali istovremeno zadržava skulptorsku formu u tradicionalnom smislu. Kroz svoje umetničke radove (dokumentovane fotografijom), obraća se pojedincu, ali i otvara mogućnost za šire, političko delovanje koje nastaje radikalnim proširenjem umetnosti u društveni život² u skladu sa konceptom *socijalne skulpture* Jozefa Bojsa.

Osnovna ideja u umetničkom radu jeste *Tačka* u kontekstu prostora. Kako je sama umetnica zapisala u *Dnevniku* o svojim radovima: *Da bi se tačka definisala, potrebno je znati samo njeno mesto u prostoru, a ona sama se smatra osnovnim elementom od koga je prostor sačinjen*. Izlaganjem u različitim ambijentima, Bićanić transformiše trodimenzionalne objekte u prostornu instalaciju,³ na tragu Britanske nove skulpture posle 1980. Postavljajući objekte (skulpture loptastog oblika napravljene od spaljenog drveta i poliestera), umetnica ispituje različite mogućnosti kako unutar galerijskog prostora, tako i izvan njega. U nekim radovima vajarske konfiguracije stoje na podu, u uglu, a u drugima vise iznad zemlje. Poneke sagorevaju na otvorenom prostoru. Izložene strukture su samo krajnji produkt umetničkog procesa, a video-zapisi o promeni forme unutar nje same projektuju se na kružnom objektu od peskanog pleksiglasa.

Tačka u radu Danice Bićanićeva je kosmički prostor u malom. Kao objekat razasuta u svim pravcima, ona traži oslonac u Borhesovom Alefu – bleštavoj kuglici u kojoj se stiče sav kosmički prostor u nesmanjenoj veličini, kao i u Šejkinom renesansom shvatanju integralne slike, gde svaki predmet na ovom svetu poseduje unutrašnji identitet u kojem se u *sažetom*

¹ Miško Šuvaković, *Pojmovnik moderne i postmoderne likovne umetnosti posle 1950*, Srpska akademija nauka i umetnosti i Prometej, Beograd – Novi Sad, 1999, str. 314.

² Miško Šuvaković, *Konceptualna umetnost*, Muzej savremene umetnosti Vojvodine, Kulturni centar Novog Sada, Novi Sad, 2007, str. 71.

³ *Pojmovnik moderne i postmoderne likovne umetnosti posle 1950*, str. 59.

vidu nalazi ponovljeni svemir. Ipak, to su samo neke od mogućih interpretacija, jer autorka ostavlja mogućnost za najrazličitija tumačenja.

Kao susret koordinata u prostoru, umetnica u sada već post-postmoderni, nakon svih stvaralačkih narativa, nanovo ispituje polazište. U vremenu mrežnog društva, novih tehnologija, informatičke ere, početak trećeg milenijuma postavlja nove izazove i otvara mogućnosti za preispitivanja u polju umetnosti. U takvom svetu, linearan i pojednostavljen pogled na umetnost nije dovoljan da bi se izrazila sva kompleksnost umetničkog procesa. Stoga, svoj skulptorski rad Bićanićeva nadograđuje performativnim delovanjem (u okviru rada *Ciklusi – work in progress*) koje objašnjava takođe u *Dnevniku* svojih radova na sledeći način: „Rad *Ciklusi* je svojevrsni *work in progress*, performans koji se kontinuirano odvija u mom svakodnevnom životu, kao i u interakciji sa publikom kada biva predstavljen u vidu izložbe dokumentarnog materijala. Tokom performansa stvaram svoje *univerzalne forme* koje su u ovom slučaju napravljene od neorganskog smeća (papir i plastika, smeće koje ja proizvodim) i reflektuju moju percepciju svakodnevice. Proces stvaranja odvija se u ciklusima i uključuje i akcije uništavanja samog dela. U prvom segmentu sakupljam odbačeni papir i plastiku od kojih pravim objekte loptastog oblika, tako što smeće pakujem u foliju, a zatim dobijene pakete bojim u crno. Čin stvaranja integrisan je u moju svakodnevnicu – rutinske radnje, rituale, obaveze, navike. Objekte stvaram, skladištim, i razmeštam po svom životnom prostoru – na kuhinjske elemente, krevet, u orman, kadu itd. S vremenom broj objekata raste i postajem prinuđena da ih stalno pomeram kako bih obavljala uobičajene aktivnosti. Takođe, iznosim ih van, polažem u gepek automobila, nosim ih sa sobom kud god se krećem... U drugom segmentu performansa sve objekte odnosim i spaljujem. Sakupljam preostali pepeo od kojeg stvaram kolaže/cртеže.“

U skulpturama umetnica ostavlja otvoren proces za nadogradnju, interakciju i nanovo definisanje *Tačke oslonca* u svetu koju je podložan promeni, toku, kretanju, sagorevanju... Dovodeći u vezu svakodnevni život i vlastitu umetničku praksu, Danića Bićanić prelazi iz jednog medija u drugi i teorijski promišljeno prolazi kroz svojevrsni umetnički proces čiji rezultat još nije konačan.